

KRAJSKÝ PAMIATKOVÝ ÚRAD TRNAVA

Cukrová 1, 917 01 Trnava

MESTO TRNAVA		
Mestský úrad v Trnave		
Dátum: 5. APR. 2017	Príh.:	Vyb.: 5
Príloha:	17240/17	
Číslo spisu:	14/17	

Číslo: KPUTT-2017/7168-4/25164/Grz
Vybavuje: Mgr. Grznár – 033/2452 831

V Trnave dňa 3.4. 2017

Krajský pamiatkový úrad Trnava (ďalej iba „KPÚ TT“) je podľa § 11 ods. 1 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) vecne a podľa § 9 ods. 5 ako miestne príslušný správny orgán na úseku ochrany pamiatkového fondu, v zmysle § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vydáva toto

rozhodnutie:

Krajský pamiatkový úrad Trnava podľa § 32 ods. 2 a 4 pamiatkového zákona, na základe žiadosti investora obnovy – Mesto Trnava, Hlavná 1, 917 71 Trnava doručenej dňa 3.2.2017, vo veci rozhodnutia k zámeru prezentácie v nadzemí zaniknutej hradby mestského opevnenia (č. 1057/34 v ÚZPF) situovanej medzi objektom mestskej brány (č. 1057/15 v ÚZPF) a náročnej veže (č. 1057/14 v ÚZPF) v areáli amfiteátra ktorá je súčasťou súboru pamiatkových objektov národnej kultúrnej pamiatky – mestského opevnenia evidovaného v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky pod číslom 1057/1-37 v Mestskej pamiatkovej rezervácii Trnava (ďalej len MPR Trnava) na pozemkoch parc. č. 496/1, 496/3 v katastrálnom území Trnava doručenej spolu s elektronickou kópiou architektonicko – historického posudku, ktorý bude súčasťou výskumnej dokumentácie archeologického výskumu s názvom: „Architektonicko – historické vyhodnotenie zvyškov mestského opevnenia v polohe mestského amfiteátra a v lokalite Františkánska ulica – ulica Zelený Kríček odkrytých archeologickým výskumom v r. 2016“ (ďalej len Architektonicko – historické vyhodnotenie) vypracovanom Ing. Miroslavom Matejkom v januári 2017, určuje, že predložený zámer prezentácie zaniknutej hradby mestského opevnenia (č. 1057/34 v ÚZPF) je z hľadiska záujmov chránených pamiatkovým zákonom

p r í p u s t n ý

pri dodržaní nasledovných podmienok:

1. V súvislosti so zámerom prezentácie predmetného úseku mestského opevnenia bude na Krajský pamiatkový úrad Trnava predložený projekt prezentácie na schválenie. Uvedený projekt bude v rozpracovanosti konzultovaný s Krajským pamiatkovým úradom Trnava.
2. Na miestach, kde došlo k pozitívnemu nálezu základových konštrukcií hradby bude nad úrovňou terénu vyhotovená tehlová prezentácia hradby v plnej pôvodnej hrúbke. Koruna muriva nadzemnej prezentácie sa bude nachádzať vo výškovom intervale 40 - 80cm nad úrovňou vybudovaného resp. existujúceho terénu.
3. V západnej časti hradby v úseku, kde došlo k pozitívnemu nálezu hradby, teda v miestach s nadzemnou prezentáciou, bude pod hradbou vyhotovený zemný násyp – val. Do hornej úrovne tohto valu bude vstavaná uvedená nadzemná prezentácia.
4. Presné rozmery a konštrukcia valu budú určené počas konzultácií pripravovaného projektu na Krajskom pamiatkovom úrade Trnava.
5. V polohe, kde sa nedochovala žiadna stopa po podzemných a nadzemných konštrukciách hradbového múru, bude prezentácia vyhotovená vyskladním pôdorysnej stopy v odolnej červenej tehle v úrovni súčasného terénu.

6. Pôdorysná stopa prezentácie hradby v miestach, kde sa nedochovala žiadna stopa po podzemných konštrukciách hradbového múru, bude riešená bez zalomenia v podobe plynulého oblúku veľkého polomeru.
7. Na styku nadzemnej prezentácie hradby a prezentácie v úrovni terénu bude vertikálne hrana riešená s použitím horizontálnych šmorcov tak, ako na iných úsekoch mestského opevnenia.
8. Koruna muriva nadzemnej prezentácie bude tvorená pomocou pravidelného murovania v polohe vnútorného a vonkajšieho líca a nepravidelného murovania na zvyšku plochy evokujúc torzálny charakter prezentácie. Koruna bude vytvarovaná tak, aby bol zabezpečený odvod vody.
9. Korunu je potrebné technicky riešiť s použitím odolnej tehly spájanej vhodnou hydraulickou maltou určenou na exteriérové použitie.
10. Technické prevedenie koruny nadzemnej prezentácie je potrebné navrhnuť aj v alternatívach. Navrhované alternatívy budú konzultované počas spracovávania projektovej dokumentácie na KPÚ Trnava.
11. Na pohľadovo neexponovaných miestach je potrebné skúšobne vyhotoviť alternatívne riešenie koruny, navrhované v predloženom materiáli a navrhnuté projektantom, v úsekoch dlhých max. 2 metre. Je vhodné, aby sa v tomto priestore skúšobne vyhotovila aj alternatíva, navrhnutá projektantom pri Dolnej bráne.

Odôvodnenie:

Na Krajský pamiatkový úrad Trnava bola dňa 3.2.2017 doručená žiadosť investora - Mesto Trnava, Hlavná 1, 917 71 Trnava, vo veci stanoviska k prezentácii v nadzemí zaniknutej hradby mestského opevnenia (č. 1057/28 v ÚZPF) v areáli amfiteátra ktorá je súčasťou súboru pamiatkových objektov národnej kultúrnej pamiatky – mestského opevnenia evidovaného v Ústrednom zozname pamiatkového fondu Slovenskej republiky pod číslom 1057/1-37 v Mestskej pamiatkovej rezervácii Trnava (ďalej len MPR Trnava).

Trnavské mestské opevnenie patrí k najvýznamnejším pamiatkam svojho druhu na území Slovenska, i v širšom stredoeurópskom priestore. Viaceré úseky tohto unikátneho opevnenia do súčasnosti v nadzemí zanikli, resp. zanikli v celom rozsahu. Pôdorysný rozsah opevnenia je ale v istej miere podrobne známy resp. odvoditeľný. Je preto vhodné nad úrovňou terénu zaniknuté, archeologicky identifikované úseky prezentovať tak, aby uvedená prezentácia tvorila jeden architektonický a urbanistický celok so stojacimi úsekmi opevnenia. Krajský pamiatkový úrad Trnava prijal dňa 30.1.2017 elektronickú kópiu architektonicko – historického posudku, ktorý bude súčasťou výskumnej dokumentácie archeologického výskumu s názvom: „Architektonicko – historické vyhodnotenie zvyškov mestského opevnenia v polohe mestského amfiteátra a v lokalite Františkánska ulica – ulica Zelený Kríček odkrytých archeologickým výskumom v r. 2016“ vypracovanom Ing. Miroslavom Matejkom v januári 2017. Uvedené vyhodnotenie obsahuje návrh obnovy, ktorý je v podmienkach podmienok uvedených vo výrokovej časti tohto rozhodnutia modifikovaný.

Výsledky archeologického výskumu v priestore amfiteátra zistili pozostatky základových konštrukcií vo východnej a západnej časti. Zároveň sa zistilo, že úsek múru situovaný pôvodne v centrálnej časti plochy zanikol bezo zvyšku z dôvodu odťaženia zemného sypaného valu, do ktorého bola hradba vstavaná. Uvedený poznatok je potrebné premietnuť aj do navrhovanej prezentácie. Na miestach, kde sa zachoval pozitív základových murív a teda je doložený priebeh hradby bude prezentácia riešená v podobe náznakovkej rekonštrukcie nad úrovňou terénu vyhotovenej v tehle spájanej vápennou maltou vo výškovom intervale 40 - 80cm. Uvedené riešenie dostatočným a zrozumiteľným spôsobom prezentuje pôvodný pôdorysný priebeh hradby a zároveň neprímerane nezaťažuje pozostatky originálneho základového muriva pod úrovňou terénu. Archeologickým výskumom sa zistilo, že pôvodná

hradba bola vstavaná do zemného valu obdobne ako na iných úsekoch opevnenia. Tento val bol v období novoveku odťažený spolu s hradbou a časťou jej základových konštrukcií a pod úrovňou terénu zostali len pozostatky prvých riadkov muriva základu. Keďže pôvodné rozhranie medzi základovým a nad základovým murivom t.j. medzi kamenným a tehlovým murivom sa nachádzalo pomerne vysoko nad úrovňou súčasného terénu, je potrebné prinavrátiť v rámci prezentácie náznakov pôvodnej konfigurácie terénu. Takéto tvarovanie terénu bude názorným spôsobom ilustrovať pôvodné, historické základové pomery, ako aj príčiny rôzneho dochovania pozostatkov mestského opevnenia v tejto časti. V polohe, kde sa nezachovali pozostatky základových konštrukcií bude predpokladaný priebeh hradby prezentovaný menej výrazným spôsobom vyskladania v úrovni terénu v červenej tehle. Uvedený predel, medzi prezentáciou nad úrovňou terénu a v úrovni terénu bude vyjadrovať fakt odlišného dochovania hradby v nálezovej situácii. Keďže nepoznáme presný pôdorys zaniknutej časti hradby, je potrebné pri určovaní presnej stopy prezentácie vychádzať z existujúcej kurtiny pripájajúcej sa zo severu k juhovýchodnej veži. Táto kurtina je vhodnou analógiou, nakoľko je situovaná v obdobnom teréne t.j. na prirodzenej miernej vyvýšenine, teda rovnako, ako prezentovaná hradba. Z uvedeného dôvodu je nutné múr nezalamovať a pôdorysnú stopu riešiť analogicky ako mierny oblúk. Na styku nadzemnej prezentácie hradby a prezentácie v úrovni terénu bude hrana riešená s použitím horizontálnych šmorcov v zmysle platnej metodiky tak, aby bolo naznačené pokračovanie pôvodného priebehu múru. Vzhľadom na to, že prezentovaný múr je vo svojej korune ukončený v nepôvodnej výške, je potrebné korunu riešiť ruinálne a tým vyjadriť jeho neukončenosť. Koruna prezentácie je extrémnym spôsobom vystavená poveternostným vplyvom, a preto je potrebné materiál na tehly a spojovaciú maltu voliť tak, aby bola schopná zachovať súdržný povrch. Je preto potrebné použiť hydraulickú maltu a kvalitnú exteriérovú tehlu. Stavebné riešenie koruny situovanej vo veľmi exponovanej polohe je rovnako zložitým technickým problémom z hľadiska hľadania optimálneho technického riešenia. Preto je potrebné testovať aj alternatívne riešenia koruny a sledovať ich funkčnosť a stav. Vyhotovenie testovacích úsekov s použitím vegetačného krytu resp. s inou konštrukciou navrhnutou projektantom umožní vyhodnotiť nie len odolnosť konštrukcie, ale aj jej vzhľad.

Vzhľadom na vyššie uvedené správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom KPÚ TT na Pamiatkový úrad Slovenskej republiky Bratislava. Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov.

Toto rozhodnutie po uplynutí troch rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti stráca platnosť, ak v tejto lehote nebol vykonaný úkon, na ktorý sa vzťahuje.

Ing. arch. Gabriela Kvetanová
riaditeľka
Krajského pamiatkového úradu Trnava

Rozhodnutie sa doručí:

1. Mesto Trnava, Hlavná 1, 917 71 Trnava

